

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DUM1 Téma: Historie a druhy písma

ze sady: 1 **tematický okruh sady:** Textový editor

ze šablon: 7 - Kancelářský software **určeno pro:** 1. - 4. ročník

vzdělávací obor: 18-20-M/01 Informační technologie

vzdělávací oblast: odborné vzdělávání

číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0066

anotace: Prezentace jako moderní výukový materiál k výuce informatiky. Inovativně oživuje jinak nudnou teoretickou látku druh písma a jeho parametrů. Materiál lze inovativně využít i pro e-learning.

metodika: viz metodický list VY_32_INOVACE_07101ml.pdf

datum tvorby:

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Daniel Velek. Materiál je publikován pod licencí Creative Commons

Písmo

- slouží jako nositel informací
- umožňuje jejich:
  - přenos
  - uchovávání
  - relativně jednoznačný výklad

Druhy písma

- piktogramy
- ideogramy
- obrázkové písmo
- slovní písmo
- slabikové písmo
- hláskové písmo

Piktogramy

- graficky sdělená informace
- představují konkrétní objekty
  - stylizovaný obrázek

- samostatná barva

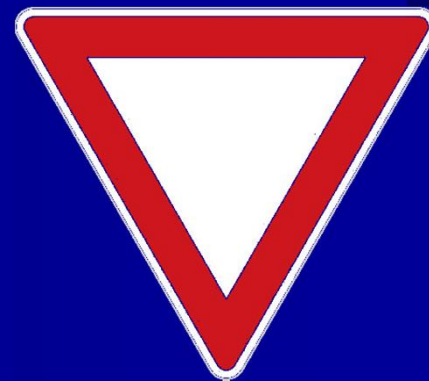
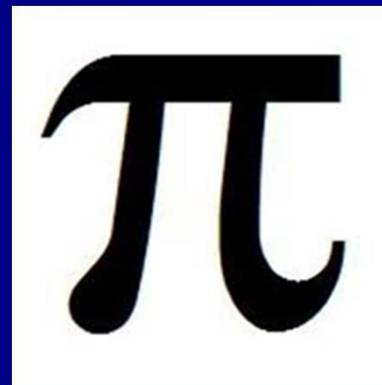
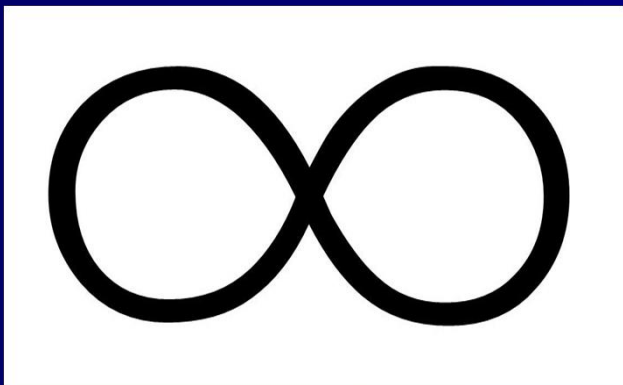
nebezpečí

smutek

příroda

Ideogramy

- vyjadřuje IDEU - myšlenku
- obrázkový písmový znak
- z geometrických symbolů

- pro jeho pochopení je nutná **ZNALOST**

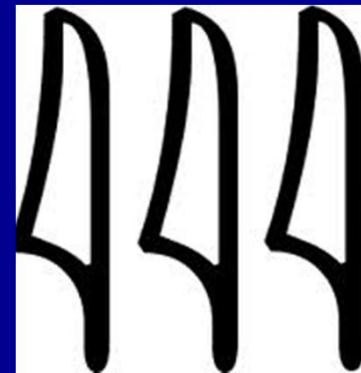
PiktoIdeogramy?

- velice často se pletou
- kombinují se

Obrázkové písmo

- nejstarší druh písma
- obrázky mají přiřazeny i abstraktní pojmy
- např.: hieroglyfy

Slovní písmo

- jedno slovo = jeden znak
- z východu Asie – čínské znaky
- zpravidla 1 písmo pro 1 jazyk

A square box containing a single Chinese character in a bold, black, calligraphic style. The character is '茶' (chá), which means 'tea'.A square box containing a single Chinese character in a bold, black, calligraphic style. The character is '天' (tiān), which means 'sky' or 'heaven'.A square box containing a single Chinese character in a bold, black, calligraphic style. The character is '龙' (lóng), which means 'dragon'.

Slabikové písmo

- jedna slabika = jeden znak
- japonsko – katana
- původní amer. obyvatelé...

カンセラテイコ カン

Hláskové písmo

- jedna hláska jeden znak

- latinka

Б Я

- azbuka

- arabské

مخلص

- hebrejské

הה

Evropské písmo

- západní směr 7. stol. př. n. l.
  - latinka
  - od 12. století arabské číslice
- východní směr 863 n.l.
  - Cyril a Metoděj
  - hlaholice
  - cyrilice

ⱁⱃⱅⱇⱉⱋⱍⱏⱒⱔⱖⱘⱚⱜⱞⱠⱡⱣⱦⱨⱪⱬⱮⱰⱲⱴⱶⱸⱺⱼⱾⱿⱽⱿ

А Б В Г

Znaky tiskového písma

a) abeceda	A a B b
b) číslice	1 2 3 4
c) interpunkční znaménka	, . ? !
d) diakritická znaménka	ˇ ˘
e) speciální znaky	& @

Konstrukce písma

- vycházejí z písemné osnovy
- písmenové osnovy se s typem písma mění => vzhled, čitelnost a charakter
- prvky písmenové osnovy: **účaří**
dotaznice

Písmenová osnova

Čitelnost písma ovlivňuje:

- druh písma

A S B

- velikost

A A A

- proklad - vzdálenost řádků

ahoj světe, ahoj světe, ahoj světe, ahoj světe,
ahoj světe, ahoj světe, ahoj světe

ahoj světe, ahoj světe, ahoj světe, ahoj světe,
ahoj světe, ahoj světe, ahoj světe

Čitelnost písma ovlivňuje:

- rozpal – v z d á lenost písmen
- délka horního a dolního dosahu
- šířka znaků
- mezera mezi slovy
- délka řádku

Klasifikace písma

Obecné rozdělení

- a) Neproporcionální
- b) Proporcionální

Rozdělení dle zakončení tahů

- a) bezpatkové (bezserifové)
- b) patkové (serifové)
- c) kaligrafické (kresebné)

Neproporcionální písmo

- každý znak tohoto písma zabírá v řádce stejné místo
- znaky vytvářejí souřadný
- písmo z psacího stroje
- použití v počítači minimálně
- např. písmo Courier

Tohle je Courier New.

Proporcionální písmo

- každý znak má svoji šířku
- "W" je širší než "I" apod.
- mezera neurčitě je šíře a přizpůsobuje se znakům, obsahu textu v řádku
- tzn. nepoužíváme mezeru pro jednotné odsazení textu na stránce

!mezerník pouze jako oddělovač slov!

Bezpatkové písmo

- nemá zakončení tahů nějak zvýrazněno
- používá se na odstavce s vyšší prioritou - na nadpisy
- nevyužívá se celá délka řádku tzn. vedení očí pomocí patek není potřeba.
- např. Arial

Patkové písmo

- hlavní tahy písma zakončeny zvýrazněním - patkou
  - ta tvoří pomyslnou linku
  - vede oči čtenáře
- používá se pro běžné odstavce využívající celou délku řádky v dokumentu
- např. Times New Roman

Kaligrafické písmo

- písmo vhodné na akcidenční – příležitostné dokumenty
- dekorativní druh písma
- zdůraznění uměleckých a estetických hodnot a s maximálním potlačením individuálních rysů
- např. *Flemish Script*

Další druhy písem

- skupina písma s různým provedením patek (serifů) se definuje jako antikvy
- např.: *Alex Antiqua Bo*
- skupina bez zvýraznění zakončení tahů potom grotesky - užívá se pro nadpisy, orientační nápisy...
- např.: *Neretta*

Druhy písem

- kaligrafická – tvary vycházejí z písma psaného plochým perem postaveným šikmo k účaří
- např.: *Schreibschrift*
- lomená - lomené tahy, velké rozdíly v tloušťce hlavních a vedlejších tahů
- např.: **American Text**

Druhy písem

- volně psaná
  - ze současných rukopisných skriptů
  - nepatrné rozdíly v tloušťce tahů
  - psána kulatým a tupým nástrojem
- např.: BrodyD

Softwarová podoba písma

- Písmo v počítači je zabezpečeno softwarově.
- Písmo v digitalizované podobě nazýváme font písma.
- Font je fyzicky soubor obsahující sadu znaků konkrétního typu písma v konkrétním režimu.

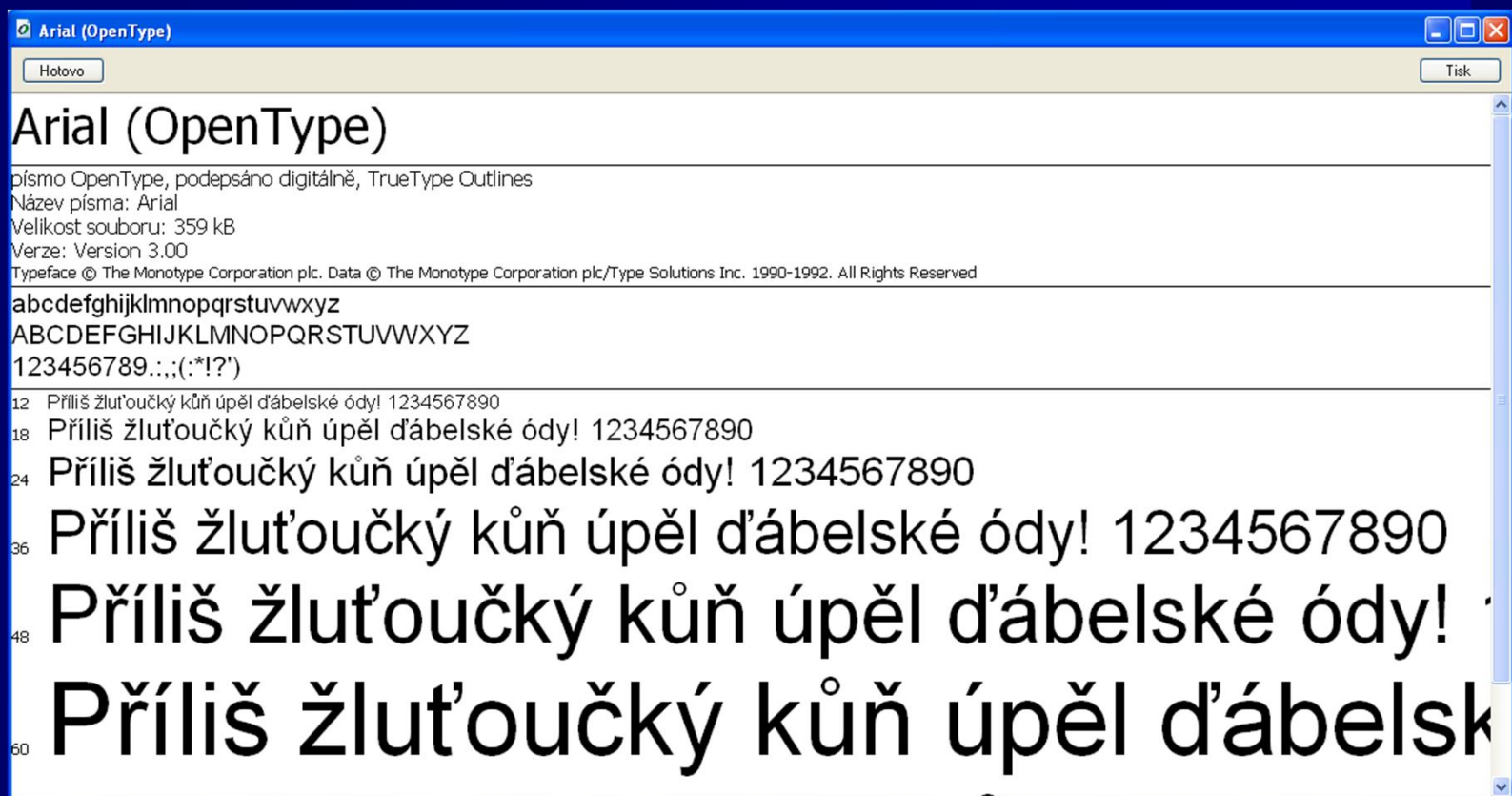
Rozdělení fontů

- bitmapové písmo (rastrové) – znak je složen z několika bodů (pro příslušnou velikost jeden soubor)
- vektorové písmo - tvořeno z objektů popsaných matematickými rovnicemi
Adobe Type Manager (ATM)

Fonty ve Windows

- ve Windows se používá písmo TTF True Type Font, Open Type (O)
- na základě vlastního tvaru písma se fonty pojmenovávají např.: ARIAL.TTF,
- TIMES.TTF...
- soubory běžně používaných fontů jsou součástí instalace operačního systému (složka C:\WINDOWS\Fonts)

Soubor fontu

Instalace nových fontů

- Ovládací panely\Písmo
- Soubor s fontem nestačí pouze zkopírovat.
- Aktivací zástupce si lze tvar fontu prohlédnout.
- Ne každý font pokrývá národní zvyklosti!!

Dovětek

- rodina písma - odvozené typy ze základů např. Arial a Arial Black
- v dokumentu kombinujeme max. 2 – 3 fonty
- kombinovat by se mělo v případě patkové (odstavce), bezpatkové (nadpisy) a kaligrafické (předmluva)

Děkuji za pozornost.